

ความต้องการบริการสุขภาพและบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุ
ในเขตอำเภอแกลง จังหวัดระยอง

พจนา สมุทร์ตัน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มิถุนายน 2549

ISBN 974-502-861-4

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของนางสาวพจนา สมุทร์ณ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอกหญิง ดร.ศิริพันธุ์ สาสัตย์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกร ทรัพย์กรานนท์)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วารี กังใจ)

..... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรพงษ์ ธีรมนต์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้สูงอายุ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 14 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วารี กังใจ และรองศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งช่วยให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำ วิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ร้อยเอกหญิง ดร.ศิริพันธุ์ สาสัตย์ ประธาน คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา และคำแนะนำเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อธิพงษ์ อภิรมย์ส คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขจนทำให้การทำวิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการ ปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ ณ เทศบาลตำบลทางเกวียน ตำบลห้วยยาง และตำบล คลองปูน อำเภอแกลง จังหวัดระยองทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือเป็นกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อน ๆ ที่ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยในตงษ์ 1 และแผนกอุบัติเหตุ-ฉุกเฉิน โรงพยาบาลแกลงทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงานแทนผู้วิจัยตลอด ช่วงเวลาการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

กราบขอบพระคุณคุณแม่ พ่อ คุณแม่ พี่ น้อง ทุกคน ที่เป็นกำลังใจและสนับสนุนกำลังใจ ทรัพย์ แก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณสำหรับกำลังใจและการช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมรุ่นทุกคนในสาขาวิชาการ พยาบาลผู้สูงอายุ ตลอดจนทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนให้ผู้วิจัยสามารถประสบความสำเร็จ ในการศึกษาครั้งนี้

พจนา สมุทรัตน์

44910200: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้สูงอายุ; พย.ม. (การพยาบาลผู้สูงอายุ)

คำสำคัญ: ความต้องการบริการสุขภาพ/ บริการสุขภาพที่ได้รับ/ ผู้สูงอายุ

พจนานุกรม: ความต้องการบริการสุขภาพและบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุในเขต
อำเภอแกลง จังหวัดระยอง (HEALTH SERVICE NEED AND ACTUAL SERVICE RECIEVED
AMONG THE ELDERLY AMPHOE KLAENG, CHANGWAT RAYONG) อาจารย์ผู้ควบคุม
วิทยานิพนธ์: รัชนิกรณ์ ทรัพย์กรานนท์, Ph.D., วาริ กังใจ, Ph.D., ไพรัตน์ วงษ์นาม, Ph.D. 95 หน้า.
ปี พ.ศ. 2549. ISBN 974-502-861-4

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการบริการสุขภาพและบริการที่ได้รับของ
ผู้สูงอายุในเขตอำเภอแกลง จังหวัดระยอง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอแกลง จังหวัด
ระยอง จำนวน 127 คน สุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ประกอบด้วย 5 ส่วน คือ แบบสัมภาษณ์ข้อมูลส่วนบุคคล แบบประเมินภาวะสุขภาพจิต แบบประเมิน
ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน แบบประเมินความต้องการบริการสุขภาพของผู้สูงอายุ และ
แบบประเมินบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าที วิเคราะห์ความ
แปรปรวนแบบทางเดียว วิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสุขภาพอยู่ในระดับมาก
2. ผู้สูงอายุได้รับบริการสุขภาพอยู่ในระดับปานกลาง
3. ความต้องการบริการสุขภาพมีความสัมพันธ์กับบริการสุขภาพที่ได้รับอย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ
4. ผู้สูงอายุที่มีความเพียงพอของรายได้ ต่างกันได้รับบริการสุขภาพแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. ผู้สูงอายุที่เพศ ภาวะการเจ็บป่วย สภาพความเป็นอยู่ และระดับการศึกษาต่างกันมีความ
ต้องการบริการสุขภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
6. ผู้สูงอายุที่มีสภาพความเป็นอยู่แตกต่างกันได้รับบริการสุขภาพพบว่าแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
7. ผู้สูงอายุที่เพศ ความเพียงพอของรายได้ ภาวะการเจ็บป่วย และระดับการศึกษาต่างกัน
ได้รับบริการสุขภาพแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
8. อายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความต้องการบริการสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01
9. ภาวะสุขภาพจิตมีความสัมพันธ์ทางลบกับความต้องการบริการสุขภาพและบริการสุขภาพที่
ได้รับอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01
10. ความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวันมีความสัมพันธ์กับความต้องการบริการ
สุขภาพอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

44910200 : MAJOR: GERONTOLOGICAL NURSING; M.N.S.

(GERONTOLOGICAL NURSING)

KEYWORDS: NEED OF HEALTH SERVICE/ PERCEIVED OF HEALTH SERVICE/
OLDER PERSON

POTCHANA SAMUDRAT: HEALTH SERVICE NEED AND ACTUAL SERVICE
RECIEVED AMONG THE ELDERLY AMPHOE KLAENG, CHANGWAT RAYONG. THESIS
ADVISORS: RARCHARNEEPORN SUBGRANON, Ph.D., WAREE KANGCHAI, Ph.D.,
PAIRAT WONGNAM, Ph.D. 95 P. 2006. ISBN 974-502-861-4

The purpose of this research was to study need and actual service recived of health service among elderly in amphoe Kleang, Changwat Rayong e. A multistage sampling method was used to recruit 127 elderly in amphoe Kleang, Changwat Rayong. A data was analyzed using independent t-test, one way ANOVA and Pearson product-moment correlation coefficient.

The results showed that

1. The means scores of need of health service were at the high level..
2. The means scores of actual service received of health service were at the moderate level.
3. There was no statistic relationship between need of health and actual service received of health service.
4. Elderly with different income received significant different of health care at the .05 level.
5. There was no statistic significant different in health need among elderly with different gender, status, family condition and education.
6. Elderly with different family condition received statistic significant different health service at .05 level.
7. There was no statistic significant different in health need among elderly with different gender, income, illness and education.
8. There was a statistic relationship between age and need of health service at .01 level of significance.
9. There was a negative relationship between mental health status and age, need of health service, and actual service received of health service at .01 level of significance.
10. There was no statistic relationship between activity daily and need of health service.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
สมมติฐานในการวิจัยและเหตุผลสนับสนุน.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
ขอบเขตการวิจัย	12
นิยามศัพท์เฉพาะ	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ	15
การบริการสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุ.....	20
แนวคิดและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการและบริการสุขภาพที่ได้รับ ของผู้สูงอายุ.....	30
3 วิธีดำเนินการวิจัย	39
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	39
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง	44
การรวบรวมข้อมูล.....	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46

“ต้นฉบับไม่สมบูรณ์”

“ไม่ปรากฏหน้านี้ในต้นฉบับ”

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
4-1	จำนวนและร้อยละของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ความเพียงพอของรายได้ ความสามารถในการประกอบกิจวัตรประจำวัน ภาวะสุขภาพจิตภาวะการเจ็บป่วย และสภาพความเป็นอยู่	48
4-2	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการบริการสุขภาพและบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุ (N = 127)	49
4-3	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความต้องการบริการสุขภาพของผู้สูงอายุรายข้อ (N = 127)	50
4-4	คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุรายข้อ	52
4-5	ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการบริการสุขภาพและบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายข้อ	55
4-6	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการบริการสุขภาพกับบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุ.....	57
4-7	เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความต้องการบริการสุขภาพของผู้สูงอายุที่มี เพศ ความเพียงพอของรายได้ ภาวะเจ็บป่วย และสภาพความเป็นอยู่ แตกต่างกัน	58
4-8	วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความต้องการบริการสุขภาพและบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	59
4-9	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการบริการสุขภาพของผู้สูงอายุกับ อายุ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ภาวะสุขภาพจิต.....	59
4-10	วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างบริการสุขภาพที่ได้รับของผู้สูงอายุกับ อายุ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ภาวะสุขภาพจิต.....	60

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1-1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	14
3-1 การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน.....	40